

PROGRAM CERTYFIKACJI osób w zakresie badań nieniszczących

1. Wstęp

1.1 Niniejszy dokument określa system certyfikacji personelu badań nieniszczących Jednostki Certyfikującej Osoby SGS Polska (dalej Jednostka Certyfikująca) zgodnie z normą PN-EN ISO 9712. Program Certyfikacji osób jest własnością SGS Polska. System opisany w niniejszym programie jest zgodny z wymaganiami PN-EN ISO/IEC 17024.

1.2 Certyfikacja osoby nie oznacza jej upoważnienia do prowadzenia badań. Zakres obowiązków osoby powinien zostać określony przez pracodawcę na piśmie, w upoważnieniu do wykonywania badań, z uwzględnieniem metody, stopnia i sektorów w zakresie, w którym osoba jest certyfikowana.

1.3 Upoważnienie do wykonywania badań jest jednoznaczne z podjęciem odpowiedzialności za ich wynik przez pracodawcę. Personel pozostaje odpowiedzialny za dotrzymanie warunków kodeksu etycznego, przedstawionego w Załączniku 1 do Programu. W szczególności dotyczy to rzetelności przeprowadzanych badań oraz niewykraczania poza zakres certyfikatu kompetencji.

2. Zakres certyfikacji objęty Programem

2.1 Zakres certyfikacji opisany w niniejszym programie obejmuje następujące metody badań nieniszczących:

- magnetyczną-proszkową MT,
- penetracyjną PT,
- wizualną VT.

2.2 Zakres certyfikacji dotyczy trzech stopni kwalifikacji: 1-go, 2-go i 3-go (dla każdej z w/w metod).

2.3 Program obejmuje następujące sektory przemysłowe:

- wytwarzanie (PW),
- badania przed- i eksploatacyjne, w tym wytwarzanie (PE),

oraz sektory wyrobu:

- odlewy (c),
- odkuwki (f),
- złącza spawane (w),
- rury różnych średnic, włączając wyroby płaskie do produkcji rur spawanych (t),
- wyroby przerabiane plastycznie (wp).

3. Skróty, terminy i definicje

W niniejszym dokumencie stosowane są terminy zdefiniowane w PN-EN ISO 9712, PN-EN ISO/IEC 17024, ISO/TS 25108 oraz terminy specyficzne dla niniejszego dokumentu. Poniżej przedstawiono znaczenie stosowanych terminów.

3.1 Certyfikat - dokument wydany przez jednostkę certyfikującą, na podstawie określonych w programie certyfikacji zasad, wskazujący, że osoba spełniła wymagania certyfikacyjne.

3.2 Cykl certyfikacji - okres od daty certyfikacji do daty recertyfikacji, łącznie z okresem odnowienia.

3.3 Część praktyczna egzaminu - ocena umiejętności praktycznych, w których kandydat wykazuje znajomość i umiejętność prowadzenia badania.

3.4 Część specjalistyczna egzaminu - egzamin pisemny stopnia 1 lub 2, dotyczący technik badania stosowanych w określonym sektorze (sektorach), w tym wiedzy o badanym wyrobie (wyrobach) oraz o kodeksach, normach, specyfikacjach, procedurach i kryteriach akceptacji.

3.5 Doświadczenie przemysłowe - czynności zawodowe w zakresie metody NDT w danym sektorze, wykonywane pod kwalifikowanym nadzorem, niezbędne do nabycia umiejętności i wiedzy dla spełnienia wymagań systemu certyfikacji.

3.6.1 Egzamin ogólny - egzamin pisemny w 1 lub 2 stopniu kwalifikacji, dotyczący zasad metody NDT.

3.6.2 Egzamin podstawowy - egzamin pisemny 3-go stopnia, który wykazuje znajomość materiałoznawstwa i technologii wytwarzania oraz rodzajów nieciągłości, systemu certyfikacji oraz podstawowych zasad metod NDT wymaganych dla poziomu 2.

3.7 Egzamin w metodzie głównej - egzamin pisemny 3-go stopnia, który wykazuje ogólną i specjalistyczną wiedzę kandydata oraz umiejętność pisania procedur NDT dla metody NDT stosowanej w sektorze przemysłowym lub wyrobu, dla którego ubiega się on o certyfikację.

3.8 Egzaminator - osoba kompetentna do przeprowadzenia i oceny wyników egzaminu w przypadkach, w których egzamin wymaga profesjonalnej oceny.

3.9 Egzaminowanie - mechanizm będący częścią oceny, który mierzy kompetencje kandydata za pomocą jednego lub kilku środków.

3.10 Instrukcja NDT - pisemny opis dokładnych kroków, które należy wykonać podczas badania prowadzonego zgodnie z ustaloną normą, kodeksem, specyfikacją lub procedurą NDT.

3.11 Istotna przerwa - nieobecność lub zmiana działalności, która uniemożliwia osobie certyfikowanej wykonywanie obowiązków odpowiadających metodzie, poziomowi i sektorowi (sektorom) w zakresie objętym certyfikacją, przez nieprzerwany okres przekraczający jeden rok lub przez dwa lub więcej okresów obejmujących łączny czas przekraczający dwa lata. Urlopy ustawowe, okresy choroby lub szkolenia krótsze niż 30 dni nie są brane pod uwagę przy obliczaniu przerwy.

3.12 Jednostka certyfikująca – jednostka (osoba prawna lub jej część) zarządzająca procedurami certyfikacji zgodnie z określonymi wymaganiami.

3.13 Kandydat - wnioskujący, który spełnił określone warunki wstępne i został dopuszczony do procesu certyfikacji.

3.14 Kompetencja - zdolność stosowania wiedzy i umiejętności w celu osiągnięcia zamierzonych rezultatów.

3.15 Kwalifikacja - wykazanie się wykształceniem, szkoleniem i doświadczeniem zawodowym wymaganym przez program certyfikacji.

3.16 Metoda NDT - dyscyplina stosująca zasadę fizyczną w badaniach nieniszczących, np. badanie penetracyjne.

3.17 Nadzorujący - osoba upoważniona przez jednostkę certyfikującą, która nadzoruje egzamin, ale nie ocenia kompetencji kandydata.

3.18 Kwalifikowany nadzór - kontrola prowadzonych badań NDT wykonywana przez inny personel NDT, która obejmuje kontrolę czynności związanych z przygotowaniem badania, wykonaniem badania i raportowaniem wyników.

3.19 Odnowienie - proces przedłużenia ważności certyfikacji w okresie do pięciu lat po pomyślnym zdaniu egzaminu wstępnego, uzupełniającego lub recertyfikacyjnego.

3.20 Personel NDT - personel wykonujący badania nieniszczące (NDT).

3.21 Pracodawca - osoba prawna, przez którą kandydat jest zatrudniony. Kandydat może być samozatrudniony, wtedy przejmuje obowiązki pracodawcy.

3.22 Procedura NDT - pisemny opis wszystkich zasadniczych czynności, parametrów i środków ostrożności, które należy zastosować podczas badań nieniszczących zgodnie z normą(-ami), kod(-ami) lub specyfikacją(-ami).

3.23 Proces certyfikacji - czynności, za pomocą których jednostka certyfikująca stwierdza, czy dana osoba spełnia wymagania certyfikacyjne, zawierający wnioskowanie, ocenę, decyzję o certyfikacji, odnowieniu, recertyfikacji.

3.24 Próbkę - obiekt wykorzystywany w badaniach praktycznych prowadzonych podczas szkolenia lub egzaminu, który jest reprezentatywny dla wyrobów zwykle badanych w odpowiednim sektorze. Próbkę może obejmować więcej niż jedną badaną powierzchnię lub objętość.

3.25 Pytanie egzaminacyjne typu test jednokrotnego wyboru - sposób sformułowania pytania zawierający potencjalne odpowiedzi, z których tylko jedna jest poprawna, a pozostałe są nieprawidłowe lub niekompletne.

3.26 Recertyfikacja - proces rewalidacji certyfikatu poprzez sprawdzenie czy opublikowane kryteria certyfikacji są nadal spełnione, obejmujący egzamin określający aktualny stan wiedzy lub/i umiejętności kandydata.

3.27 Sektor - konkretny obszar przemysłu lub technologii, w którym stosowane są specjalistyczne praktyki NDT, wymagające określonej wiedzy, umiejętności, sprzętu lub szkoleń związanych z produktem. Sektor można interpretować jako produkt (wyroby spawane, odlewy) lub branżę przemysłu (lotnictwo, badania eksploatacyjne).

3.28 Specyfikacja - dokument określający wymagania.

3.29 Szkolenie NDT - proces nauczania teorii i praktyki w metodzie NDT, na potrzeby uzyskania certyfikacji, który ma formę szkoleń spełniających wymagania programu zatwierdzonego przez jednostkę certyfikującą.

3.30 Szkolenie stanowiskowe - szkolenie zapewnione przez pracodawcę (lub jego przedstawiciela) posiadaczowi certyfikatu w aspektach badań nieniszczących specyficznych dla wyrobów pracodawcy, sprzętu NDT, procedur NDT oraz obowiązujących kodeksów, norm, i specyfikacji, prowadzące do upoważnienia osoby do prowadzenia badań.

3.31 Technika NDT - specyficzny sposób wykorzystania metody NDT, np. badanie magnetyczne proszkowe techniką fluorescencyjną mokrą.

3.32 Upoważnienie pracodawcy - pisemne oświadczenie wydane przez pracodawcę, na podstawie zakresu certyfikacji, upoważniające osobę do wykonywania określonych zadań. Wydanie upoważnienia może być uzależnione od odbycia szkolenia stanowiskowego.

3.33 Wnioskujący - osoba, która złożyła wniosek o dopuszczenie do procesu certyfikacji.

3.34 Wymagania certyfikacyjne - zestaw określonych wymagań, w tym wymagania programu, które należy spełnić w celu uzyskania lub utrzymania certyfikacji.

3.35 Protokół wzorcowy próbki egzaminacyjnej - odpowiedź modelowa, wskazująca optymalny wynik egzaminu praktycznego przy określonym zestawie warunków (rodzaj sprzętu, ustawienia, technika, próbka itp.), na podstawie których oceniany jest protokół z egzaminu kandydata.

3.36 W dokumencie stosowane są następujące skróty literowe:

NDT – badania nieniszczące

JC – jednostka certyfikująca

4. Zasady ogólne

4.1 Wprowadzenie

4.1.1 Proces certyfikacji obejmuje całokształt działań związanych z wnioskowaniem, oceną spełnienia wymagań certyfikacyjnych, decyzją o udzieleniu certyfikacji, wydaniem certyfikatu kompetencji, nadzorem nad certyfikacją, wygaszaniem certyfikacji, odnowieniem certyfikatu oraz recertyfikacją. Wniosek o certyfikację stanowi podstawę do rozpoczęcia procesu certyfikacji osoby.

4.1.2 Wnioskujący określa we wniosku zakres certyfikacji, o jaki występuje. W szczególności dotyczy to metody, stopnia, sektora przemysłowego i sektora(ów) wyrobu.

4.1.3 Wnioskujący powinien określić, czy występuje o uprawnienie do wykonywania badań w zakresie III i IV kategorii urządzeń ciśnieniowych zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/68/UE (PED). Uzyskanie uprawnienia wymaga dodatkowych kroków wychodzących poza wymagania PN-EN ISO 9712. Wymagane jest uzyskanie pozytywnego wyniku egzaminu obejmującego wiedzę o zapisach w/w dyrektywy, prowadzonego zgodnie z CEN/TR 15589.

4.2 Kompetencje personelu NDT

4.2.1 Osoba certyfikowana w stopniu 1-szym wykazała kompetencje do wykonywania badań nieniszczących, zgodnie z pisemną instrukcją i pod nadzorem osoby certyfikowanej w stopniu 2 lub 3. Osoba ta powinna posiadać umiejętności:

1. nastawiania aparatury,
2. przeprowadzania badań,
3. protokolowania wyników badań i klasyfikowania wyników na podstawie pisemnych kryteriów,
4. wykonania sprawozdania z badań.

4.2.2 Osoba ta nie powinna być odpowiedzialna za wybór metody lub techniki badania, jak również za samodzielną ocenę wyników badań.

4.2.3 Osoba certyfikowana w stopniu 2-gim wykazała kompetencje do wykonywania badań i kierowania nimi według ustalonych lub uznanych procedur. Powinna być kompetentna w zakresie:

1. wyboru techniki badania dla stosowanej metody badania,
2. określenia ograniczeń w stosowaniu metody badania, w której uzyskała kwalifikacje stopnia 2,
3. znajomości norm i specyfikacji dotyczących badań nieniszczących przy opracowywaniu instrukcji badań,
4. nastawiania i skalowania aparatury,
5. wykonywania i nadzorowania badań,
6. interpretacji i oceny wyników zgodnie z obowiązującymi normami, wytycznymi lub specyfikacjami,
7. wykonywania i nadzorowania wszystkich obowiązków stopnia 1,
8. szkolenia lub kierowania personelem o kwalifikacjach poniżej stopnia 2,
9. organizowania badań nieniszczących i przedstawiania wyników badań.

4.2.4 Osoba certyfikowana w stopniu 3-cim posiada kwalifikacje do kierowania dowolną czynnością badań nieniszczących, dla których uzyskała certyfikat. Osoba ta powinna być kompetentna w zakresie:

1. przyjmowania pełnej odpowiedzialności za urządzenia badawcze i za personel,
2. opracowywania i potwierdzania techniki i procedury badań,
3. interpretacji wytycznych, norm, specyfikacji i procedur,
4. ustalania poszczególnych metod i technik badania.

4.2.5 Ponadto osoba ta musi posiadać:

1. kompetencje w zakresie interpretowania wyników i ich oceny według norm i specyfikacji,
2. wystarczające praktyczne doświadczenie dotyczące stosowania materiałów i technik wytwarzania, aby dokonywać wyboru metod i ustalać techniki badania oraz współpracować przy ustalaniu kryteriów odbioru, jeżeli takich brakuje,
3. ogólną znajomość innych metod badań nieniszczących,
4. umiejętność kierowania personelem poniżej 3 stopnia.

4.2.6 Szczegółowy opis merytoryczny programów kursów i egzaminów kwalifikujących określono w załącznikach opracowanych zgodnie z PN-EN ISO 9712 i ISO/TS 25107 (załączniki 5 VT, 6 PT, 7 MT).

4.3 Obowiązki i odpowiedzialność

4.3.1. Odpowiedzialność Jednostki Certyfikującej Osoby SGS Polska

4.3.1.1 Jednostka Certyfikująca spełnia wymagania PN-EN ISO/IEC 17024. System certyfikacji personelu badań nieniszczących jest zgodny z wymaganiami PN-EN ISO 9712. Jednostka zapewnia bezstronność i uczciwość podejmowanych działań w zakresie certyfikacji personelu NDT.

4.3.1.2 Działania jednostki w zakresie tworzenia Programu Certyfikacji i prowadzenia procesu certyfikacji są podejmowane w sposób zapewniający rzetelność i nieuleganie naciskom.

4.3.1.3 Jednostka udostępnia zakresy merytoryczne egzaminów w formie sylabusów, stanowiących załączniki do niniejszego Programu. Zakresy merytoryczne sylabusów są zgodne z ISO/TS 25107.

4.3.1.4 Jednostka nadzoruje spełnienie wymagań dotyczących wyposażenia badawczego, w tym okresowego wzorcowania i sprawdzania aparatury.

4.3.1.5 Jednostka określa zasady dotyczące pomieszczeń, w których przeprowadzane są egzaminy kwalifikujące (załącznik 3). W przypadkach nadzwyczajnych, jednostka zastrzega sobie prawo do zmiany wymagań dotyczących pomieszczeń.

4.3.1.6 Jednostka jest bezpośrednio odpowiedzialna za podejmowanie decyzji o certyfikacji i za wydawanie wszystkich certyfikatów kompetencji.

4.3.1.7 Jednostka odpowiada za określanie sektorów, w ramach których posiada kompetencje do certyfikacji.

4.3.1.8 Jednostka jest odpowiedzialna za bezpieczeństwo bazy pytań egzaminacyjnych, wszystkich materiałów i dokumentacji egzaminacyjnej i certyfikacyjnej.

4.3.1.9 Jednostka wymaga od kandydatów i osób certyfikowanych zobowiązania do przestrzegania kodeksu etyki (załącznik 1).

4.3.2. Odpowiedzialność pracodawcy

4.3.2.1 Na etapie składania wniosku o certyfikację pracodawca potwierdza ważność wszystkich informacji o kandydacie, dotyczących oceny w ramach certyfikacji.

4.3.2.2 Pracodawca potwierdza, że kandydat odbył wymaganą praktykę przemysłową pod kwalifikowanym nadzorem, zgodnie z wymaganiami PN-EN ISO 9712.

4.3.2.3 Pracodawca zapewnia szkolenie stanowiskowe, jeśli jest wymagane.

4.3.2.4 Pracodawca wydaje przed rozpoczęciem pracy pisemne upoważnienie do wykonywania badań.

4.3.2.5 Pracodawca nadzoruje pracę personelu NDT.

4.3.2.6 Pracodawca nadzoruje aktualność zaświadczenia o zdolności widzenia, zgodnie z wymaganiami określonymi w rozdz. 7.4 w PN-EN ISO 9712, oraz w przypadku metody wizualnej, coroczną weryfikację zdolności widzenia dalekiego zgodnie z p. 7.c) normy PN-EN 13018.

4.3.2.7 Pracodawca potwierdza ciągłość praktyki i przekazuje informacje o zakresie prowadzonych badań.

4.3.2.8 Pracodawca zapewnia, że osoba certyfikowana wykonuje badania w zakresie zgodnym z certyfikatem.

4.3.2.9 Pracodawca prowadzi rejestr zakresu upoważnienia do badań, okresów przerw personelu NDT oraz skarg klientów na działania związane z pracą osób certyfikowanych, szkoleń i egzaminów sprawdzających kompetencje oraz upoważnień do nadzoru nad personelem (załącznik 2) i na żądanie przekazuje te informacje Jednostce Certyfikującej.

4.3.3. Odpowiedzialność kandydata

4.3.3.1 Personel NDT nie może przekroczyć dopuszczalnych okresów przerwy w prowadzeniu badań, przez którą rozumie się istotną przerwę zgodnie z PN-EN ISO 9712, tzn. nieobecność lub zmianę działalności, która uniemożliwia osobie certyfikowanej pełnienie obowiązków odpowiednich do stopnia w metodzie i sektorze(-ach) określonym(-ych) zakresem certyfikacji. Nie dopuszcza się okresu ciągłej przerwy dłuższego niż jeden rok lub sumarycznego okresu większej ilości przerw przekraczającego łącznie dwa lata. Na potrzeby obliczania przerwy nie są brane pod uwagę ustawowe urlopy lub okresy nieobecności spowodowane chorobą lub szkoleniami, trwające krócej niż trzydzieści dni.

4.3.3.2 Jeśli kandydat/osoba certyfikowana jest samozatrudniona lub bezrobotna, przejmuje pełną odpowiedzialność przypisaną pracodawcy, a przedstawione informacje powinny zostać potwierdzone przez osobę lub organizację posiadającą kompetencje w zakresie badań nieniszczących.

4.3.3.3 Kandydat jest zobowiązany do:

1. dostarczenia udokumentowanego dowodu ukończenia z pozytywnym wynikiem szkolenia w ośrodku szkoleniowym uznanym przez akredytowaną jednostkę certyfikującą,
2. dostarczenia weryfikowalnego dowodu odbycia praktyki pod kwalifikowanym nadzorem,
3. zobowiązania się do przestrzegania kodeksu etycznego, w szczególności nieuczciwych praktykach podczas egzaminu oraz nieujawniania poufnych materiałów egzaminacyjnych,
4. dostarczenia ważnego w dniu egzaminu zaświadczenia o zdolności widzenia wg pkt. 7.4 PN-EN ISO 9712.

4.3.4. Odpowiedzialność osoby certyfikowanej

Osoba certyfikowana zobowiązana jest do:

1. przestrzegania kodeksu etycznego,
2. poddania się corocznie badaniu zdolności widzenia,
3. powiadamiania pracodawcy o braku spełnienia wymagań certyfikacyjnych, jeśli takowy wystąpił,
4. dokumentowania działalności badawczej,
5. rozpoczęcia procedury odnowienia lub recertyfikacji w wymaganym czasie.

5. Wymagania certyfikacyjne

5.1 Ogólny opis wymagań certyfikacyjnych

Dla uzyskania certyfikacji kandydat musi spełnić podane niżej wymagania:

1. spełnić minimalne wymagania wstępne dotyczące wykształcenia (wg. 5.2),
2. ukończyć kurs w zakresie wnioskowanej metody i techniki badań nieniszczących prowadzony według programów szkoleniowych spełniających wymagania normy PN-EN ISO 9712,
3. złożyć wniosek o certyfikację wraz z wymaganymi załącznikami potwierdzającymi zdolność widzenia oraz praktykę zawodową wg PN-EN ISO 9712,
4. uzyskać pozytywną ocenę egzaminu kwalifikującego.

5.2 Wymagania dotyczące wykształcenia

5.2.1 Kandydat ubiegający się o certyfikację musi spełnić minimalne wymagania wstępne w zakresie wykształcenia lub alternatywnie, poddać się egzaminowi wstępnemu w celu sprawdzenia wiedzy i umiejętności z zakresu matematyki i wiedzy o materiałach oraz wyrobach, na niezbędnym poziomie.

5.2.2 Od kandydata na 1 i 2 stopień wymaga się wykształcenia średniego lub zasadniczego o profilu technicznym. W przypadku kandydatów o wykształceniu średnim ogólnym lub zasadniczym wymaga się dodatkowo uczestnictwa w teście wstępnym weryfikującym poziom wiedzy i umiejętności z zakresu wiedzy technicznej i matematyki.

5.2.3 Kandydat ubiegający się o certyfikację 3 stopnia powinien legitymować się wykształceniem co najmniej średnim. Test kwalifikacyjny obejmuje zagadnienia z zakresu matematyki oraz wiedzy o materiałach i technologiach wytwarzania na odpowiednim poziomie. W szczególności kandydat powinien posiadać umiejętności matematyczne umożliwiające swobodne przekształcanie wzorów, nierówności oraz pracy z kalkulatorem (w tym rozumienie różnic pomiędzy rodzajami kalkulatorów). Kandydat powinien znać istotne w kontekście metody jednostki fizyczne, posiadać elementarną wiedzę o technologiach wytwarzania związanych z sektorami wyrobu oraz posiadać elementarne umiejętności w zakresie operowania przyrządami pomiarowymi.

5.3 Wymagania dotyczące zdolności widzenia

5.3.1 Kandydat zobowiązany jest do dołączenia do wniosku o certyfikację kopii zaświadczenia o zdolności widzenia zgodnie z PN-EN ISO 9712 p. 7.4 oraz w przypadku metody wizualnej również PN-EN 13018. Zaświadczenie powinno stwierdzać wprost spełnienie warunków określonych w przywołanych normach i być wystawione nie wcześniej niż 12 miesięcy minus jeden dzień przed datą egzaminu.

5.3.2 Kandydat zobowiązany jest do corocznego wykonywania badania w okresie trwania certyfikacji. Nie dopuszcza się prowadzenia badań w przypadku braku aktualnego zaświadczenia o zdolności widzenia.

5.4 Praktyka przemysłowa

5.4.1 W celu uzyskania certyfikatu kandydat jest zobowiązany do udokumentowania, potwierdzonej przez pracodawcę i akceptowanej przez Jednostkę Certyfikującą, minimalnej praktyki przemysłowej w metodzie badań, stopniu kwalifikacji i w sektorze, w jakim ubiega się o certyfikat, którą uzyskał pod nadzorem kwalifikowanych osób.

5.4.2 Osoby starające się o certyfikację 1, 2 i 3 stopnia w metodach VT, PT, MT powinny wykazać się następującą minimalną praktyką przemysłową dla każdego stopnia:

1. dla 1 stopnia - 1 miesiąc,
2. dla 2 stopnia - 3 miesiące,
3. dla 3 stopnia - 12 miesięcy.

5.4.3 Wymagana praktyka podana w punkcie 5.4.2 dla poszczególnych stopni podlega sumowaniu. Dla wyższych stopni kompetencji kandydat zobowiązany jest posiadać praktykę równą co najmniej sumie czasu praktyki liczonego od stopnia 1 do wnioskowanego stopnia.

5.4.4 Dla wszystkich stopni kwalifikacji praktyka przemysłowa w badaniach nieniszczących może być uzyskana przed lub po zdaniu egzaminu kwalifikującego. Certyfikat jest wydawany po spełnieniu wszystkich warunków certyfikacji (włącznie z okresem praktyki). Wynik egzaminu kwalifikującego pozostaje ważny dwa lata od dnia egzaminu. Po tym terminie egzamin traci ważność. W przypadku, gdy część praktyki przemysłowej nabywana będzie przez kandydata po zdaniu egzaminu, to jego wyniki pozostają ważne 2 lata od daty egzaminu lub do czasu uzyskania wymaganej całkowitej praktyki dla danej metody, w zależności, która wartość jest większa.

5.4.5 Udokumentowane dowody praktyki w badaniach nieniszczących powinny zostać potwierdzone przez osobę sprawującą kwalifikowany nadzór.

5.4.6 Kwalifikowany nadzór nad kandydatem uzyskującym praktykę dokonywany jest przez:

1. osobę certyfikowaną zgodnie z PN-EN ISO 9712 w odpowiedniej metodzie, stopniu i sektorze, w których kandydat ubiega się o certyfikację lub,
2. pracodawcę, jeżeli jest w stanie wykazać dowody praktyki pracownika.

5.4.7 W przypadku uzyskania praktyki po zdaniu egzaminu kwalifikacyjnego, potwierdzenie praktyki składane jest na akceptowalnym przez Jednostkę Certyfikującą formularzu.

5.4.8 Minimalny czas trwania praktyki kandydata ubiegającego się o certyfikację musi być zgodny z wartościami podanymi w punkcie 5.4.2, z możliwością skrócenia wymaganego okresu praktyki opisanego poniżej.

W przypadku, gdy kandydat wnioskuję o certyfikację w więcej niż jednej metodzie, wymagany czas praktyki stanowi sumę czasu praktyki wymaganego dla poszczególnych metod.

5.4.9 W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się zmniejszenie wymaganego czasu praktyki do 50% czasu nominalnego. W szczególności dotyczy to:

1. równoczesnego uzyskiwania praktyki w więcej niż jednej metodzie,
2. sytuacji, gdy praktyka w jednym sektorze kandydata daje kandydatowi doświadczenie istotne w nowym sektorze.

5.4.10 Decyzję o możliwości skrócenia wymaganego czasu trwania praktyki podejmuje na wniosek kandydata Jednostka Certyfikująca. Sumaryczny czas wymaganej praktyki nie może zostać zmniejszony o więcej niż 50% w każdej wnioskowanej metodzie.

5.5 Szkolenie NDT

5.5.1 Warunkiem dopuszczenia kandydata do egzaminu kwalifikującego jest ukończenie szkolenia w zakresie metody, stopnia i sektora(ów) objętych zakresem egzaminu, prowadzonych zgodnie z wymaganiami ISO/TS 25107 i ISO/TS 25108 w ośrodku uznanym przez akredytowaną jednostkę certyfikującą. Szkolenie teoretyczne może być prowadzone w trybie stacjonarnym lub zdalnym. Szkolenie praktyczne powinno być prowadzone w trybie stacjonarnym, przy zachowaniu wymagań PN-EN ISO 9712.

5.5.2 Minimalny wymagany czas szkolenia, przedstawiono w tabeli 2 w PN-EN ISO 9712. Zakresy tematyczne szkolenia dla poszczególnych metod przedstawiono w sylabusach (załączniki 4, 5, 6, 7).

5.5.3 Bezpośrednie przystąpienie do egzaminu na stopień 2 wymaga łącznego czasu szkolenia przedstawionego dla stopnia 1 i 2.

5.5.4 Osoba wnioskująca o certyfikację w więcej niż jednej metodzie ma prawo wnioskować o uznanie zmniejszonej obowiązkowej ilości godzin szkolenia, jeśli tematy powtarzają się w sylabusach szkoleniowych.

Tabela 1 dot. wymaganej liczby godzin szkolenia:

Metoda NDT	Poziom 1, h	Poziom 2, h	Poziom 3, h
VT	16	24	24
PT	16	24	24
MT	16	24	32

6. Egzaminy kwalifikacyjne

6.1 Zgłoszenie kandydata

6.1.1 Podstawą dopuszczenia kandydata do egzaminu jest ukończenie z wynikiem pozytywnym kursu w metodzie, stopniu i sektorach, w których ubiega się on o certyfikację.

6.1.2 Przed dopuszczeniem kandydata do egzaminu kandydat jest zobowiązany przedstawić komplet wymaganych dokumentów. Dokumenty podlegają weryfikacji w zakresie wymagań wstępnych przed dopuszczeniem kandydata do egzaminu.

6.1.3 Przed egzaminem kandydat otrzymuje zawiadomienie o dniu i miejscu prowadzenia egzaminu.

6.1.4 W przypadku egzaminów prowadzonych dla grup tuż po zakończeniu kursu, procedura certyfikacji określa stosowany w tych sytuacjach system przepływu dokumentacji formalnej, który może różnić się od systemu stosowanego dla kandydatów zgłaszanych indywidualnie.

6.2 Organizacja egzaminu

6.2.1 Egzamin organizowany jest przez Jednostkę Certyfikującą. Jednostka zapewnia spełnienie wymagań PN-EN ISO 9712, warunków lokalowych, dostępności i stanu wyposażenia oraz warunków bezpieczeństwa i poufności materiałów egzaminacyjnych. Warunki zostały przedstawione w PrCertO-01 Zał.3.

6.2.2 Egzamin może być prowadzony poza siedzibą Jednostki Certyfikującej (wyjazdowo) pod warunkiem spełniania wymagań niniejszego dokumentu w zakresie warunków egzaminowania. W czasie egzaminów odbywających się poza siedzibą jednostki za poufność i bezpieczeństwo materiałów egzaminacyjnych odpowiada egzaminator.

6.2.3 Jeśli egzamin prowadzony jest w pomieszczeniach pracodawcy, wymagana jest obecność poza egzaminatorem dodatkowo osoby nadzorującej, delegowanej przez Jednostkę Certyfikującą.

6.2.4 Wyposażenie stosowane podczas egzaminu podlega bieżącej kontroli, sprawdzeniu i wzorcowaniu zapewniającemu prawidłowość jego działania. Jako podstawa powinny być uznane wymagania stosowane w przypadku laboratoriów badawczych, z możliwością stosowania odstępstw tam, gdzie to uzasadnione.

6.2.5 Zestawy pytań egzaminacyjnych, zadania egzaminacyjne i próbki egzaminacyjne wybierane są z aktualnego zbioru egzaminacyjnego. Egzaminator dokonuje wyboru zadań egzaminacyjnych i umieszcza je na odpowiednich formularzach egzaminacyjnych. Przebieg egzaminów dokumentowany jest przy użyciu formularzy: PCO-22-00-04, PCO-22-00-05, PCO-22-00-06, PCO-22-00-07, PCO-22-00-08.

6.2.6 Zestawy pytań egzaminacyjnych składają się z pytań testowych jednokrotnego wyboru z czterema odpowiedziami. Zadaniem osoby egzaminowanej jest wskazanie odpowiedzi poprawnej lub najbardziej kompletnej. Baza pytań egzaminacyjnych oraz układane poprzez losowy wybór pytań zestawy egzaminacyjne pozostają w zakresie odpowiedzialności Jednostki Certyfikującej. Jednostka Certyfikująca przekazuje odpowiednie zestawy do egzaminatora.

6.2.7 Przygotowanie materiałów egzaminacyjnych prowadzone jest przez egzaminatora i osobę nadzorującą.

6.2.8 Próbki egzaminacyjne są przechowywane w warunkach uniemożliwiających dostęp osób niepowołanych. Za sposób przechowywania próbek odpowiada Jednostka Certyfikująca. Próbki egzaminacyjne nie mogą być stosowane do celów szkoleniowych i udostępniane podczas części szkoleniowej.

6.2.9 Jednostka Certyfikująca zapewnia pomoce egzaminacyjne takie jak normy, procedury, instrukcje i formularze egzaminacyjne.

6.3 Prowadzenie i ocena egzaminu

6.3.1 Osobą powołaną przez Jednostkę Certyfikującą do przeprowadzenia i odpowiedzialną za całość egzaminu jest Egzaminator.

6.3.2 Każdy egzaminator przed dopuszczeniem do egzaminowania musi zostać personalnie zatwierdzony przez Jednostkę Certyfikującą.

6.3.3 Osobą nadzorującą egzamin może być egzaminator lub inna osoba dopuszczona personalnie przez Jednostkę Certyfikującą.

6.3.4 Osoba nadzorująca egzamin ma obowiązek pracy zgodnie z zaleceniami i pod nadzorem egzaminatora w zakresie zapewnienia prawidłowego przebiegu egzaminu. Osoba nadzorująca nie uczestniczy w procesie oceny wyników egzaminu. Całościową odpowiedzialność za egzamin oraz wyłączną odpowiedzialność za ocenę wyników egzaminu ponosi egzaminator.

6.3.5 Nie dopuszcza się możliwości egzaminowania lub nadzorowania osoby zatrudnionej w tej samej organizacji co egzaminator lub nadzorujący. Egzaminator nie może egzaminować kandydata, którego szkolił w okresie 2 lat przed dniem egzaminu.

6.4 Przebieg egzaminu

6.4.1 Kandydaci przed rozpoczęciem egzaminu powinni zostać pouczeni o przebiegu egzaminu, jego częściach i liczbie zadań oraz sposobie uzyskania informacji o jego wynikach. Egzaminator lub nadzorujący ma obowiązek poinformowania osób egzaminowanych o zasadach postępowania podczas egzaminu, w szczególności w kontekście bezpieczeństwa i etyczności zachowań.

6.4.2 Egzamin rozpoczyna się sprawdzeniem tożsamości kandydatów. Każdy kandydat zobowiązany jest do przedstawienia dowodu tożsamości ze zdjęciem, którym może być dowód osobisty, paszport lub prawo jazdy.

6.4.3 Każde zadanie egzaminacyjne powinno zostać wykonane w określony sposób w określonych ramach czasowych, zgodnie z tabelą poniżej. Egzaminator informuje o szczegółowych zasadach podczas rozpoczynania kolejnej części lub zadania egzaminacyjnego.

Tabela 1 Dopuszczalny czas egzaminu

Lp.	Zadanie egzaminacyjne	Czas, min
1	Test ogólny	1,5 / pytanie
2	Test specjalistyczny	2 / pytanie
3	Test rozszerzający	2 / pytanie
4	Test PED	2 / pytanie
5	Testy stopień 3	2 / pytanie
6	Opracowanie instrukcji badania	60
7	Opracowanie procedury badania	90
8	Wykonanie badania i oceny próbki	60 / próbka

6.4.4 Kandydat ma prawo korzystać podczas egzaminu z kalkulatora. Kalkulator nie może posiadać funkcji zapisu tekstowego umożliwiających przechowywanie informacji niedozwolonych. Nie dopuszcza się posiadania żadnych urządzeń posiadających tryb rejestracji dźwięku lub obrazu.

6.4.5 Każdy kandydat posługujący się zabronionymi pomocami, komunikujący się z innymi uczestnikami w niedozwolony sposób (z wyjątkiem uzasadnionych sytuacji), utrudniający pracę innym egzaminowanym lub biorący udział w innych czynnościach mających na celu zaburzenie wyniku egzaminu zostaje odsunięty od egzaminu, z adnotacją w dokumentacji egzaminacyjnej o dopuszczeniu się czynu nieetycznego wraz z jego opisem.

6.5 Zawartość i ocena egzaminów na 1 stopień i na 2 stopień kwalifikacji

6.5.1. Części egzaminu

6.5.1.1. Egzamin kwalifikacyjny na 1 i 2 stopień, niezależnie od metody i sektorów, w których kandydat ubiega się o certyfikację, składa się z egzaminu ogólnego, egzaminu specjalistycznego i egzaminu praktycznego.

6.5.1.2. Egzamin ogólny i specjalistyczny prowadzony jest w formie testu jednokrotnego wyboru z 4-ma odpowiedziami.

6.5.1.3 Zakresy merytoryczne egzaminów kwalifikujących na 1 i 2 stopień kwalifikacji dla poszczególnych metod badania podane są w sylabusach egzaminacyjnych (załączniki 4, 5, 6, 7).

6.5.2. Egzamin ogólny

6.5.2.1. Egzamin ogólny składa się z pytań dotyczących wiedzy ogólnej i zasad fizycznych metody, w której kandydat ubiega się o certyfikację.

Wymagane jest, aby kandydat udzielił co najmniej 70% poprawnych odpowiedzi. W przypadku mniejszej liczby pozytywnych odpowiedzi, egzamin uznawany jest za niezaliczony.

Tabela 2 - Wymagana minimalna liczba pytań na 1 i 2 stopień - egzamin ogólny:

Metoda NDT	Liczba pytań
VT	30
PT	30
MT	30

6.5.2.2. Maksymalny dopuszczalny czas trwania egzaminu wynosi 1,5 minuty w przeliczeniu na każde pytanie.

6.5.3. Egzamin specjalistyczny

6.5.3.1. Egzamin specjalistyczny obejmuje wiedzę o wyrobie dotyczącą określonego sektora(ów), które zostały określone w PN-EN ISO 9712.

6.5.3.2. W przypadku, gdy egzamin specjalistyczny obejmuje dwa lub więcej sektorów, minimalna liczba pytań egzaminu specjalistycznego wynosi 30, a tematyka pytań jest równomiernie podzielona pomiędzy rozpatrywanymi sektorami i obejmuje zagadnienia technik wytwarzania, wyrobów, specjalistycznych technik badawczych i zastosowań metod NDT dla sektorów objętych egzaminem.

6.5.3.3. Czas trwania części specjalistycznej wynosi 2 minuty na każde pytanie.

6.5.4. Egzamin praktyczny

6.5.4.1. Egzamin praktyczny ma na celu ocenę praktycznych umiejętności egzaminowanego w zakresie posługiwania się metodami NDT. Zakres i poziom egzaminu zależą od stopnia certyfikacji i obejmują w szczególności umiejętności w zakresie (części egzaminu):

1. nastawiania i sprawdzania aparatury badawczej,
2. stosowania metody badań nieniszczących i przeprowadzania badań,
3. dokonania odpowiednich zapisów (np. sporządzenia protokołu badania) i analizy wyników badania zgodnie z określonymi dokumentami,
4. sporządzenie instrukcji badania (stopień 2).

6.5.4.2. Kandydat na 1 stopień wykonuje badanie próbek egzaminacyjnych w oparciu o instrukcję badania dostarczoną przez egzaminatora.

6.5.4.3. Kandydat na 2 stopień wybiera odpowiednią technikę badania i określa parametry badania na podstawie norm, przepisów, procedur i/lub specyfikacji badawczych dostarczonych przez egzaminatora.

6.5.4.4. Próbkę egzaminacyjną są wybrane przez egzaminatora z aktualnego zbioru próbek, będącego w dyspozycji Jednostki Certyfikującej.

6.5.4.5. Próbkę egzaminacyjną zawiera nieciągłości rzeczywiste, sztuczne lub implantowane, o cechach charakterystycznych dla tych, które powstają podczas wytwarzania lub eksploatacji wyrobu w danym sektorze, zgodnie z zaleceniami CEN/TS 15053.

6.5.4.6. Każda próbka egzaminacyjna jest jednoznacznie zidentyfikowana i posiada zatwierdzony przez personel 3-go stopnia wzorcowy protokół oceny próbki, opracowany w oparciu o co najmniej dwa niezależnie przeprowadzone badania.

6.5.4.7. Maksymalny czas niezbędny do przeprowadzenia badania 1 próbki oraz wykonania protokołu z tego badania wynosi 1h. Liczba próbek egzaminacyjnych zależy od metody i sektora i jest zgodna z PN-EN ISO 9712 załącznik B.

6.5.5. Ocena egzaminu kwalifikacyjnego na 1 stopień i 2 stopień

6.5.5.1. Ocena egzaminu dokonywana jest przez porównanie z wynikami zawartymi w protokołach wzorcowych.

6.5.5.2. Egzaminy w częściach ogólnej, specjalistycznej i praktycznej są oceniane niezależnie.

6.5.5.3. Każda poprawna odpowiedź na pytanie egzaminu ogólnego, specjalistycznego oraz z obszaru regulowanego traktowana jest jako 1 punkt. Ocenę podaje się jako wartość procentową z liczby poprawnie udzielonych odpowiedzi w stosunku do liczby wszystkich pytań.

6.5.5.4. Podstawą oceny egzaminu w części praktycznej są oceny częściowe z części 1 do 4. Ocena końcowa obliczana jest jako średnia ważona z ocen częściowych zgodnie ze współczynnikami podanymi w tabeli 5 PN-EN ISO 9712.

6.5.5.5. Próbką, dla której opracowuje się instrukcję badania, powinna być oceniana w skali do 100% zgodnie z PN-EN ISO 9712 tabelą 5, łącznie z instrukcją. Pozostałe próbki, dla których nie ma obowiązku opracowania instrukcji badania, powinny być oceniane zgodnie z PN-EN ISO 9712 tabelą 5 w skali do 85%, a ogólna ocena dla każdej z tych próbek powinna być pomnożona przez współczynnik 100/85. Instrukcja powinna być oceniana w skali do 15% zgodnie z tabelą 5 i pomnożona przez 100/15.

6.5.5.6. Egzamin praktyczny uznaje się za zaliczony, jeżeli każda z części egzaminu została zdana na co najmniej 70%.

6.5.5.7. Egzamin uznaje się za zaliczony, jeżeli egzaminowany uzyskał pozytywny wynik egzaminu praktycznego oraz po co najmniej 70% poprawnych odpowiedzi na egzaminie ogólnym i specjalistycznym.

Stosuje się ponadto przedstawione poniżej kryteria oceny wyników egzaminu:

1. Kandydat, który nie wykazał w protokole nieciągłości określonej w karcie wzorcowej oceny próbki jako „obowiązkowej do wykrycia”, otrzymuje ocenę zero dotyczącą tej części egzaminu praktycznego, związanego z określoną próbką egzaminacyjną.
2. Zasady oceny odpowiednich części egzaminu praktycznego są uszczegółowione w odpowiednich sylabusach egzaminacyjnych oraz w PN-EN ISO 9712.

6.5.5.8. Wyniki egzaminu egzaminator przedstawia na dopuszczonym przez Jednostkę Certyfikującą formularzu.

6.6 Egzamin na 3-ci stopień kwalifikacji

6.6.1. Informacje ogólne

6.6.1.1. Dla uzyskania certyfikatu 3-go stopnia wymagane jest zdanie egzaminu podstawowego oraz egzaminu 3-go stopnia w zakresie określonej metody badawczej.

6.6.1.2. Egzamin podstawowy powinien zostać zaliczony przed przystąpieniem do egzaminu w metodzie głównej. Egzamin w pierwszej metodzie głównej powinien zostać zaliczony w ciągu 5 lat od chwili zdania egzaminu podstawowego.

6.6.1.3. Zakres merytoryczny wymaganych szkoleń i egzaminów kwalifikacyjnych na 3 stopień dla poszczególnych metod badań nieniszczących opisane są w sylabusach egzaminacyjnych.

6.6.2. Egzamin podstawowy

6.6.2.1. Egzamin podstawowy składa się z 3 części i umożliwia ocenę podstawowej wiedzy kandydata. Dokładny opis części składowych egzaminu podstawowego podano w tabeli 3.

6.6.2.2. Zestawy egzaminacyjne tworzone są z pytań zawartych w aktualnej bazie pytań egzaminacyjnych.

6.6.2.3. Czas trwania egzaminu w przeliczeniu na każde pytanie wynosi 2 min.

Tabela 3 – Wymagana liczba pytań z odpowiednich części: A, B, C podczas egzaminu podstawowego:

Część	Przedmiot	Liczba pytań
A	Wiedza o materiałach i technologiach	25
B	Wiedza o programie i systemie certyfikacji (możliwość korzystania z własnych materiałów)	10
C	Wiedza o badaniach nieniszczących – wymagane 4 z pięciu metod (VT, PT, MT, UT, RT)	15 (z każdej z metod badania, w sumie 60)

6.6.3. Ocena egzaminu kwalifikacyjnego 3-go stopnia w metodzie głównej

6.6.3.1. Ocena egzaminu podstawowego i w metodzie głównej prowadzona jest niezależnie, jako niezależne egzaminy. Certyfikacja wymaga zdania obydwu egzaminów. Egzamin podstawowy zdawany jest tylko raz i pozostaje ważny dla wszystkich metod badawczych.

6.6.3.2. Części A, B i C egzaminu podstawowego oraz części D i E egzaminu z metody głównej są oceniane na podstawie klucza odpowiedzi wzorcowych. Za każdą poprawną odpowiedź kandydat otrzymuje 1 punkt. Ocena części egzaminu wyrażona jest procentowym udziałem odpowiedzi poprawnych w stosunku do liczby pytań. Ocena egzaminu wyrażana jest jako procent poprawnych odpowiedzi w stosunku do wszystkich pytań egzaminacyjnych.

6.6.4. Ocena egzaminu podstawowego

Aby egzamin podstawowy został uznany za zaliczony, kandydat musi uzyskać co najmniej 70% poprawnych odpowiedzi z każdej części egzaminu A, B i C.

6.6.5. Ocena egzaminu z metody głównej

Aby egzamin z metody głównej został uznany za zaliczony, kandydat z każdej części egzaminu D, E i F musi uzyskać ocenę co najmniej 70%.

6.6.6. W tabeli 4 podane są zalecane współczynniki wagowe przy ocenie procedury - części F egzaminu.

Tabela 4 - Ocena egzaminu na 3 stopień – opracowanie procedury badania:

Część procedury badania	współczynniki wagowe, %
Cześć 1: Postanowienia ogólne	8
Część 2: Personel badań nieniszczących	2
Część 3: Materiały wymagane (wyposażenie) do wykonania badania	20
Część 4: Próbkę egzaminacyjną	5
Część 5: Wykonanie badania	40
Część 6: Kryteria akceptacji	7
Część 7: Procedura po zakończeniu badania	3
Część 8: Opracowanie protokołu badań	5
Część 9: Ogólna prezentacja	10
Łącznie:	100

6.7. Egzamin rozszerzający

Osoba certyfikowana na 1 lub 2 stopień, ubiegająca się o rozszerzenie certyfikacji o nowy sektor w tej samej metodzie, zdaje egzamin specjalistyczny i praktyczny tylko w zakresie obejmującym wiedzę o nowym sektorze. Egzamin teoretyczny obejmuje test wyboru złożony z co najmniej 10 pytań. Egzamin praktyczny obejmuje badanie co najmniej jednej próbki egzaminacyjnej z zakresu sektora nieobjętego pierwotną certyfikacją.

6.8. Egzamin poprawkowy

6.8.1 Kandydat, który nie ukończył egzaminu z powodu nieetycznego zachowania, może przystąpić do egzaminu poprawkowego po okresie 12 miesięcy od daty pierwotnego egzaminu.

6.8.2 Kandydat, który nie zaliczył egzaminu, może ponownie zdawać którąkolwiek jego część lub części tylko dwa razy. Egzamin poprawkowy powinien odbyć się nie wcześniej niż po upływie jednego miesiąca i nie później niż przed upływem 24 miesięcy od złożenia pierwotnego egzaminu.

6.8.3 Kandydat, który dwukrotnie nie zdał egzaminu poprawkowego, powinien złożyć ponowny wniosek o certyfikację zgodnie z zasadą określoną w pkt. 5 i przystąpić do odpowiedniego egzaminu jak w przypadku nowych kandydatów.

6.9 Udzielanie informacji o wynikach egzaminów

6.9.1 Jeżeli jest taka możliwość, kandydat na życzenie może zostać poinformowany o wynikach egzaminu ustnie przez egzaminatora. Tak udzielona informacja nie może stanowić podstawy do złożenia odwołania.

6.9.2 Kandydat, wyłącznie na jego życzenie, może zostać poinformowany o wynikach egzaminu telefonicznie. Tak udzielona informacja nie może stanowić podstawy do złożenia odwołania.

6.9.3 Formalne potwierdzenie wyników egzaminu przekazywane jest na piśmie, na adres wskazany we wniosku, po wniesieniu stosownej opłaty.

7. Proces certyfikacji

7.1 Proces certyfikacji

Proces certyfikacji prowadzony jest zgodnie z wymaganiami PN-EN ISO/IEC 17024 i PN-EN ISO 9712, przez Jednostkę Certyfikującą.

7.2 Decyzja o certyfikacji

7.2.1 W oparciu o wszystkie dokumenty zgromadzone w toku procedury certyfikacyjnej, Jednostka Certyfikująca podejmuje decyzję o certyfikacji. Jeżeli wszystkie wymagania Programu Certyfikacji są spełnione, podejmuje pozytywną decyzję o certyfikacji.

7.2.2 Decyzja powinna zostać podjęta w terminie 4 tygodni od wpłynięcia do Jednostki Certyfikującej kompletu dokumentów. Czas oczekiwania na decyzję może ulec wydłużeniu w przypadku, gdy kandydat ubiegający się o certyfikację nie dokonał wszystkich czynności w przewidzianym terminie.

7.3 Dokumenty potwierdzające certyfikację

7.3.1 Certyfikat wydawany jest w wersji czterojęzycznej, w języku polskim, angielskim, niemieckim oraz francuskim. Certyfikat zawiera wszystkie informacje dotyczące certyfikacji wymagane przez odpowiednie dokumenty normatywne.

7.3.2 Do certyfikatu dołączana jest legitymacja zawierająca informacje o całościowym zakresie certyfikacji osoby (cały zakres metod i sektorów).

7.3.3 Warunkiem wydania certyfikatu jest podpisanie przez osobę certyfikowaną umowy (stanowiącej regulamin) o zasadach wykorzystania certyfikatu (formularz PCO-22-00-11).

7.3.4 Certyfikat stanowi poświadczenie kompetencji osoby certyfikowanej w zakresie określonym w certyfikacie. Nie stanowi on upoważnienia do prowadzenia badań. Przed rozpoczęciem badań wymaga się, aby upoważnienie do prowadzenia badań zostało wydane osobie certyfikowanej przez pracodawcę na piśmie (wg PN-EN ISO 9712 p. 3.21).

7.3.5 Jednostka Certyfikująca zachowuje prawo własności wydanych dokumentów certyfikacyjnych. Na żądanie Jednostki osoba certyfikowana ma obowiązek zaprzestania wykorzystywania dokumentów certyfikacyjnych i ich zwrotu.

7.3.6 Po wydaniu pozytywnej decyzji o certyfikacji wydawane są kandydatowi dokumenty certyfikacyjne:

1. zaświadczenie o zdany egzaminie kwalifikacyjnym,
2. certyfikat kompetencji personelu badań nieniszczących,
3. legitymacja,
4. umowa pomiędzy Jednostką Certyfikującą a osobą certyfikowaną.

7.3.7 Wydawane przez Jednostkę certyfikaty kompetencji zawierają następujące informacje:

1. imię i nazwisko certyfikowanej osoby,
2. datę wydania certyfikatu,
3. datę ważności certyfikatu,
4. stopień certyfikatu,
5. nazwę jednostki certyfikującej,
6. metodę (metody) badań nieniszczących,
7. odpowiedni sektor (sektory),
8. numer identyfikacyjny certyfikowanej osoby,
9. podpis osoby certyfikowanej,
10. zdjęcie certyfikowanej osoby w przypadku legitymacji,
11. pieczęć Jednostki Certyfikującej jako zabezpieczenie utrudniające podrobienie dokumentu,
12. podpis upoważnionego przedstawiciela Jednostki Certyfikującej.

7.3.8 Jednostka Certyfikująca prowadzi rejestr (bazę danych) posiadaczy certyfikatów kompetencji personelu badań nieniszczących.

7.4 Ważność certyfikacji

7.4.1 Okres ważności certyfikatu kompetencji wynosi pięć lat, licząc od daty wydania certyfikatu.

7.4.2 W przypadkach uzasadnionych, Jednostka Certyfikująca może podjąć decyzję o zawieszeniu certyfikatu na okres do czasu wyjaśnienia problemu, nie dłuższy niż 6 m-cy.

Dotyczy to w szczególności:

1. uzasadnionej skargi na osobę certyfikowaną,
2. stwierdzenia niewłaściwego wykorzystania certyfikatu.

7.4.3 W przypadku stwierdzenia rażącego naruszenia kodeksu etyki lub rażącej niekompetencji osoby certyfikowanej, Jednostka Certyfikująca ma prawo wygasić ważność certyfikacji. Osoba certyfikowana jest zobowiązana na mocy podpisanego zobowiązania do zwrotu dokumentów certyfikacyjnych Jednostce Certyfikującej.

7.4.4 Certyfikat traci ważność w przypadku:

1. udowodnienia nieetycznego postępowania posiadacza certyfikatu w stosunku do kodeksu etyki lub nieprzestrzegania ogólnych zasad etyki zawodowej,
2. gdy posiadacz certyfikatu utracił zdolność do prowadzenia badań z powodu negatywnych wyników corocznych badań wzroku,
3. gdy posiadacz certyfikatu ma istotną przerwę w prowadzeniu badań w stopniu, metodzie badań i sektorze(ach) określonych zakresem certyfikacji, przekraczającą 1 rok albo co najmniej dwie przerwy przekraczające łącznie 2 lata. Ustawowe urlopy lub okresy powodowane chorobą lub kursami szkoleniowymi, krótsze niż trzydzieści dni, nie są brane pod uwagę przy obliczaniu przerwy,
4. jeśli posiadacz certyfikatu nie wystąpił o odnowienie lub certyfikację, albo nie przystąpił lub nie uzyskał pozytywnego wyniku egzaminu w wymaganym czasie.

7.4.5 Wznowienie ważności certyfikatu

7.4.5.1 Przywrócenie ważności certyfikatu na wniosek zainteresowanego, w przypadku wygaśnięcia certyfikacji, może nastąpić:

1. po przedstawieniu pozytywnego wyniku badania wzroku,

2. w oparciu o procedurę recertyfikacji.

7.4.5.2 W przypadku wygaśnięcia certyfikacji z powodu braku przystąpienia do odnowienia, certyfikacja może zostać przywrócona na zasadach odnowienia, jeżeli wnioskujący wykaże, że nie został przekroczony warunek istotnej przerwy. W tym celu należy zsumować przerwy w trakcie obowiązywania certyfikatu i okres po utracie jego ważności. W przypadku przekroczenia warunku istotnej przerwy, wznowienie certyfikacji odbywa się na zasadach określonych dla recertyfikacji.

7.4.5.3 W przypadku wygaszenia certyfikacji przez Jednostkę Certyfikującą z powodu stwierdzenia nieetycznego zachowania osoby certyfikowanej, osoba może ubiegać się o ponowną certyfikację po 12 miesiącach od dnia wygaszenia certyfikacji.

7.4.6 Weryfikacja ważności certyfikatu

7.4.6.1 Sprawdzenie ważności certyfikatu wydanego przez SGS Polska może być przeprowadzone w Jednostce Certyfikującej przy zachowaniu odpowiednich przepisów o ochronie danych osobowych. Weryfikacja i informacja obejmują dane dotyczące: imienia i nazwiska, numeru certyfikatu/ metody – stopnia – sektora, daty wydania i ważności certyfikatu.

7.4.6.2 Kandydat podpisuje zobowiązanie o udzieleniu zgody na udostępnianie przez Jednostkę Certyfikującą informacji o ważności certyfikatu.

7.5 Rozszerzenie zakresu certyfikacji

Zakres certyfikacji w określonej metodzie badań może zostać rozszerzony o wnioskowany sektor(y), jeżeli wnioskodawca, który jest certyfikowany w tej samej metodzie i na tym samym stopniu:

1. ukończył szkolenie uzupełniające w zakresie wnioskowanego sektora przemysłowego i sektora (ów) wyrobu,
2. przystąpił i uzyskał pozytywny wynik egzaminu specjalistycznego i praktycznego w zakresie sektorów objętych rozszerzeniem. Egzamin rozszerzający składa się z co najmniej 10 pytań z zakresu objętego rozszerzeniem oraz przeprowadzenia badania jednej, losowo wybranej próbki z sektora(ów) objętych rozszerzeniem,
3. spełnia warunki Programu Certyfikacji we wnioskowanym zakresie.

7.6 Ograniczanie zakresu certyfikacji

Ograniczenie zakresu certyfikacji może nastąpić w przypadku, gdy osoba certyfikowana przestaje spełniać warunki określone w niniejszym Programie. Jeśli ograniczenie zakresu prowadzone jest poza procedurą odnowienia lub recertyfikacji, nowy certyfikat wystawiany jest z datą podjęcia decyzji o ograniczeniu zakresu i datą ważności jak na oryginalnym dokumencie, a osoba certyfikowana ma obowiązek zwrotu oryginalnego certyfikatu i legitymacji.

7.7 Nadzór nad certyfikatem

7.7.1 Jednostka Certyfikująca sprawuje nadzór nad wydanymi certyfikatami. Nadzór ma na celu zapewnienie, że przestrzegane są wymagania niniejszego Programu i dokumentów powołanych.

7.7.2 Nadzór nad certyfikacją jest prowadzony zawsze podczas procedury odnowienia i recertyfikacji i obejmuje sprawdzenie zdolności kandydata do prowadzenia badań oraz ciągłości praktyki w prowadzeniu badań nieniszczących.

7.7.3 Nadzór nad certyfikacją może obejmować inne rutynowe działania kontrolne sprawdzające ciągłość spełnienia wymagań niniejszego Programu na losowo wybranych osobach certyfikowanych.

7.7.4 Dodatkowy nadzór jest realizowany w sytuacji zgłoszenia się do Jednostki Certyfikującej osoby poszkodowanej działalnością osoby certyfikowanej. Nadzór może być poszerzony i obejmować, poza wcześniej wymienionymi czynnościami, również:

1. ocenę i obserwację osoby certyfikowanej w miejscu prowadzenia przez osobę certyfikowaną badań objętych zakresem udzielonej certyfikacji,
2. analizę skarg i informacji uzyskiwanych od zainteresowanych stron lub gromadzonych przez pracodawcę osoby certyfikowanej.

7.7.5 Warunkiem uzyskania certyfikacji jest podpisanie przez kandydata zgody na prowadzenie przez Jednostkę Certyfikującą działań kontrolnych w zakresie przewidzianym przez Program Certyfikacji.

7.7.6 Brak, odmowa lub uchylanie się od współdziałania osoby certyfikowanej w zakresie udzielenia informacji lub przedłożenia dokumentów potwierdzających działalność osoby certyfikowanej, może prowadzić do przedterminowego wygaśnięcia certyfikatu.

7.7.7 Pracodawcy osób certyfikowanych są zobowiązani do prowadzenia i okazywania Jednostce Certyfikującej na żądanie rejestru skarg.

7.8 Odnowienie certyfikacji

7.8.1 Odnowienie jest rutynową procedurą nadzoru nad certyfikacją, prowadzoną po pięciu latach od pierwotnej certyfikacji lub ostatniej recertyfikacji, prowadzącą do wydania certyfikatu na kolejny 5-letni okres.

7.8.2 Podczas procesu odnowienia certyfikatu dla wszystkich sektorów wymagane jest (Załącznik 2):

1. przedstawienie zaświadczenia o zdolności widzenia wydanego w okresie ostatnich 12 miesięcy,
2. przedstawienie dowodów ciągłości praktyki w badaniach nieniszczących, bez istotnej przerwy w odpowiedniej metodzie, stopniu i sektorze określonych we wniosku.
3. brak uzasadnionych skarg na prowadzone badania.

7.8.3 W przypadku niespełnienia w/w warunków, obowiązują zasady stosowane podczas recertyfikacji.

7.8.4 W przypadku negatywnego wyniku egzaminu recertyfikującego, osoba certyfikowana staje się osobą ubiegającą się po raz pierwszy o Certyfikat w danej metodzie badań, stopniu kwalifikacji i sektorze.

7.8.5 W przypadku negatywnej decyzji o odnowieniu, Jednostka wpisuje do akt powyższy fakt i informuje osobę certyfikowaną o możliwościach dalszego postępowania w zakresie uzyskania certyfikatu.

7.9 Recertyfikacja

7.9.1 Recertyfikacja obejmuje sprawdzenie kompetencji osoby certyfikowanej i następuje po każdym okresie obejmującym wydanie dwóch kolejnych certyfikatów z 5-cio letnim okresem ważności, od momentu certyfikacji początkowej lub poprzedniej recertyfikacji (standardowo po 10, 20, 30 latach od pierwotnej certyfikacji).

7.9.2 W przypadku recertyfikacji dla wszystkich sektorów wymagane jest spełnienie wymagań jak dla odnowienia (wg pkt. 7.8) oraz zdanie egzaminu praktycznego na zasadach określonych w pkt. 6 niniejszego Programu.

7.9.3 W przypadku niezaliczenia egzaminu recertyfikacyjnego, osoba certyfikowana ma prawo do dwukrotnego przystąpienia do całego egzaminu recertyfikacyjnego po co najmniej 7 dniach, a przed upływem 6 miesięcy od pierwszego podejścia.

7.9.4 Weryfikacja warunków spełnienia wymagań Programu Certyfikacji może odbywać się w całym okresie ważności wydanego certyfikatu, po upływie pierwszego okresu ważności dla celów odnowienia i po upływie drugiego okresu dla celów recertyfikacji.

7.9.5 Dla zachowania ciągłości certyfikacji osoba certyfikowana powinna złożyć wniosek o odnowienie/recertyfikację nie później niż 6 miesięcy przed terminem wygaśnięcia certyfikatu.

7.9.6 W przypadku negatywnej decyzji o recertyfikacji, Jednostka wpisuje do akt powyższy fakt i informuje osobę certyfikowaną o możliwościach dalszego postępowania w zakresie uzyskania certyfikatu.

7.10 Dokumentowanie procesu certyfikacji

7.10.1 Zapisy dotyczące procesu certyfikacji osób przechowywane są przez okres 10 lat od wygaśnięcia certyfikacji. Zasady dokumentowania i archiwizacji określone są w Procedurze Certyfikacji.

7.10.2 Aktualny rejestr osób certyfikowanych przechowywany jest w systemie komputerowym stosowanym przez Jednostkę Certyfikującą.

7.11 Wydawanie duplikatów dokumentów potwierdzających certyfikację

Jednostka Certyfikująca zobowiązana jest do wydania duplikatów dokumentów certyfikacyjnych. Szczegóły proceduralne i warunki ich wydania określone są w procedurze certyfikacji.

8. Skargi i odwołania

8.1 Odwołanie / skarga powinno być przekazane jednostce w formie udokumentowanej (pismo, fax, poczta elektroniczna, preferowany formularz PQ-09-00-02) wraz z wyczerpującym uzasadnieniem.

8.2 Po otrzymaniu dokumentu jednostka certyfikująca potwierdza, czy skarga/odwołanie odnosi się do jej działalności, za którą jest odpowiedzialna i jeśli tak - rozpatruje ją.

8.3 Skargi i odwołania rozpatrywane z zachowaniem poufności, bezstronności oraz niezależności i braku uprzedzeń w stosunku do wnioskującego. W przypadku konieczności ponownego egzaminowania, oceny lub analizy spełnienia wymagań, czynności są prowadzone przez osoby niezwiązane z pierwotną procedurą oceny kandydata.

8.4 Decyzja, która ma być przekazana składającemu skargę lub odwołanie jest podejmowana albo poddana przeglądowi i zatwierdzona przez osobę niezależną od procesu certyfikacji. W sprawach spornych, konfliktowych lub ponownych skarg / odwołań, decyzja jest podejmowana przy współudziale Komitetu ds. Bezstronności.

8.5 Jednostka dokłada starań, żeby proces rozpatrzenia skargi lub odwołania został zakończony w czasie 30 dni od daty złożenia wniosku. Gdy to jest możliwe jednostka przekazuje formalne powiadomienie składającemu skargę lub odwołanie o zakończeniu procesu postępowania ze skargą lub odwołaniem.

8.6 Informacje uzyskiwane od Klienta (oprócz informacji publicznie udostępnionej przez klienta) oraz z innych źródeł (np. od składających skargę lub urzędów publicznych) traktowane są jako poufne.

8.7 Więcej szczegółów zawarto w procedurze systemu zarządzania PQ-09 „Postępowanie ze skargami, odwołaniami oraz sprawami spornymi” udostępnianej na życzenie strony zainteresowanej.

9. Stosowanie znaków i Certyfikatów SGS Polska

9.1 Certyfikat stanowi poświadczenie stopnia kwalifikacji w badaniach nieniszczących, zgodnie z wymaganiami określonymi w niniejszym Programie.

9.2 Nie dopuszcza się, aby osoba certyfikowana lub jej pracodawca sugerował wprost lub przez domniemanie, że posiada szerszy zakres certyfikacji niż faktycznie został udzielony.

9.3 W sytuacji, gdy certyfikat jest niewłaściwie stosowany, Jednostka Certyfikująca ma prawo do czasowego zawieszenia lub wygaszenia certyfikacji przed terminem.

10. Ochrona i poufność

Jednostka Certyfikująca dokłada wszelkich starań dla zachowania bezstronności, poufności i bezpieczeństwa w całym procesie certyfikacji, zgodnie z wymaganiami PN-EN ISO/IEC 17024. Szczegóły proceduralne prowadzące do ich zapewnienia określone są w procedurze certyfikacji.

11. Dokumenty związane

1. PN-EN ISO/IEC 17024:2012 Ocena zgodności - Ogólne wymagania dotyczące jednostek certyfikujących osoby.
2. PN-EN ISO 9712:2012 Badania nieniszczące - Kwalifikacja i certyfikacja personelu badań nieniszczących.
3. CEN/TS 15053:2005 Non-destructive testing – Recommendations for discontinuities-types in test specimens for examination.
4. ISO/TS 25107:2019 Non-destructive testing – Guidelines for NDT training Syllabuses.
5. ISO/TS 25108:2018 Non-destructive testing - Guidelines for personnel training organizations.
6. PN-EN 1330-1:2015-04 Badania nieniszczące – Terminologia – Terminy ogólne.
7. PN-EN 1330-2:2001 Badania nieniszczące – Terminologia – Terminy wspólne dla badań nieniszczących.
8. PN-EN 13018:2016-04 Badania nieniszczące – Badania wizualne – Zasady ogólne
9. CEN/TR 15589:2017 Non-destructive testing - Code of practice for the approval of NDT personnel by recognised third party organisations under the provisions of Directive 97/23/EC.
10. ISO/TS 22809:2007 Non-destructive testing — Discontinuities in specimens for use in qualification examinations.
11. Dyrektywa PED 2014/68/UE.

12. Załączniki

Załącznik 1 - Kodeks etyczny osoby certyfikowanej w Jednostce Certyfikującej Osoby SGS Polska

Załącznik 2 – Wymagania dotyczące pomieszczeń, w których przeprowadzane są egzaminy kwalifikacyjne

Załącznik 3 - Dokumentowanie ciągłości działalności w badaniach nieniszczących

Załącznik 4 – Sylabus egzaminacyjny – egzamin podstawowy

Załącznik 5 – Sylabus egzaminacyjny certyfikacji personelu w badaniach nieniszczących VT na 1, 2 i 3 stopień.

Załącznik 6 – Sylabus egzaminacyjny certyfikacji personelu w badaniach nieniszczących PT na 1, 2 i 3 stopień.

Załącznik 7 – Sylabus egzaminacyjny certyfikacji personelu w badaniach nieniszczących MT na 1, 2 i 3 stopień.